

Klinika adiktologie

1. lékařská fakulta a Všeobecná fakultní nemocnice
Univerzita Karlova v Praze

Zásadní milníky vývoje oboru prvních 20 let po vzniku oddělení pro léčbu závislostí na alkoholu u Apolináře

Matěj Černý

- Co předcházelo rozvoji protialkoholní léčby po roce 1948
- Legislativní uchopení
- Rozvoj léčebných zařízení
- Závěr

- Aktivity ČS abstinentního svazu
 - (Zemského výboru proti alkoholismu)
- Poradny
- Aktivity na Moravě
 - Antalík
 - Letákové noviny
 - Poradna Sociální zdrženlivosti
 - Klub Pevná ruka
 - Netušená kolonie

Legislativa 1947/1948

- Předpis 49/1947 Sb. Zákon o poradenské zdravotní péči
 - Ústavy Národního zdraví
- Předpis 87/1948 Sb. Zákon o potírání alkoholismu
 - Nařízená léčba alkoholismu v poradnách
 - Ukládané Okresními národními výbory
- Předpis č. 185/1948 Sb. Zákon o zestátnění léčebných a ošetrovacích ústavů a o organizaci státní ústavní léčebné péče

1948

- Komunistický převrat (tzv. „Vítězný únor“)
- KLUS (únor)
- Založen Apolinář (září)
- AT oddělení v Brně-Černovicích

Antabus

- 1949
 - Psychiatrická klinika Plzeň
 - Rubeš a Vencovský
- 1950
 - Státní antabusová akce
 - Rubeš a Hejnová

Problémy v Apolinári

- Z řad ošetřovatelů
- Emigrace pracovníků
- Anonymní udání
- Skála vyhozen z KSC

- 1950
- Druhý profesionál v Apolináři
- Sociální pracovnice
- Pomáhala budovat systém v Apolináři
- Pracovala s manželkami a partnerkami
- Přijímala pacienty
- Vedla skupiny

Ochranné léčení 1950

- § 70 předpisu 87/1950 Sb. Trestní zákon
 - O jeho začátku i ukončení rozhodoval soud
 - Trestné činy v opilosti, u lidí, kteří se „oddávají nadměrnému užívání alkoholu“

Záchytná stanice

- Založena 1951 jako zdravotnické zařízení
- Instituce prvního kontaktu
 - Pacienti dostali pozvánku do nedělní školy, zřízené při záchytné stanici
 - Nebo byli dáni do péče AT poradny
 - Nebo do ústavního léčení
- Lékař, ošetřovatelé, sestry a pacienti
- Sociální pracovník
- Zdarma

1954, 1955

- 1954
 - Zestátnění zdravotnictví
 - Rozpad sítě na Moravě
 - Apolinářští pacienti tráví týden v Bohnicích
- 1955
 - Systematická výuka mediků v rámci stáží v Apolináři

1956

- Sekce pro studium alkoholismu při Psychiatrické společnosti
- ↓
- Sekce pro studium alkoholismu a jiných toxikomanií (1966)
- ↓
- Společnost pro návykové nemoci (1993)

1958

- Pobočka v Lojovicích u Prahy
- Psycholog Madlafousek
- Soudně nařízené léčby (§70 Trestního zákona)
- Recidivující pacienti

Situace v roce 1959

- Apolinář
 - 50 lůžek
 - Dobrovolné léčby
- Lojovice
 - Soudně nařízené léčby
 - Recidivy
- Bohnice
 - Uzavřené oddělení psych. kliniky
 - Nucené léčby
- Protialkoholní poradny
 - V Praze 14
 - Evidovaly 10 000 pacientů

- 1960
- Chomutov
- Protialkoholní poradna
- Záchytná stanice
- Linka důvěry

- 120/1962 Sb. Zákon o boji proti alkoholismu
 - Protialkoholní sbory
 - Výplata mzdy alkoholikům
- Intenzivní léčebné pobyty v přírodě

1965 – 1968

- 1965
 - Červený Dvůr
- 1966
 - Evropský seminář pro prevenci a terapii alkoholismu v Praze
- 1967
 - Středisko pro děti, mládež a rodinu
- 1968
 - Pražské jaro...

Děkuji za pozornost

Matěj Černý

cernymmue@gmail.com

607 811 057

- Mařová, A. (2015, 23. 11. 2015) *Osobní rozhovor Arnořtka Mařová*/Interviewer: M. Āerný.
- Mikotova, M. (1981). *Padesat let protialkoholni poradny v brne*. Protialkoholický obzor, 16(6), 365-369.
- Mikula, V. (1989). *Boj proti alkoholismu v právní úpravě*. In J. Novotná (Ed.), *Drogové závislosti včetně alkoholu* Brno, Czech Republik: Institut pro další vzdělávání středních zdravotnických pracovníků.
- Riesel, P. (2016, 7. 1. 2016) *Osobní rozhovor Petr Riesel* /Interviewer: M. Āerný.
- Skála, J. (1959b). *Protialkoholní boj v Praze. Zápisy z Apolináře: léčebná pomůcka, 9*.
- Skála, J. (1965). *Rozvoj protialkoholní péče v Praze a další perspektivy*. Praktický lékař:časopis pro další vzdělávání lékařů, 45(11), 423-425.
- Skála, J. (1983). *Intenzivní léčebné pobyty v přírodě (ILPP)*. Protialkoholický obzor, 18(6), 369-372.
- Skála, J. (1998). *Lékařův maraton : ber a dávej*. Praha: Český spisovatel.
- Skála, J. (2005). *Sociální pracovnice Arnořtka Mařová se v březnu dožívá 80 let*. Česká a slovenská psychiatrie : časopis České psychiatrické společnosti a Slovenskej psychiatrickej spoločnosti, 101(2), 122-122.
- Šťasný, V. (1998) *Historie protialkoholního hnutí na Moravě*. 135 let Psychiatrické léčebny Brně-Āernovicích a 50 let založení AT oddělení. Brno
- Třeřtíková, H. (Writer) & T. Helena (Director). (2004). *Nebylo to marný, Paměť 20. století* Česká Republika: Česká televize.
- VFN (1951) *Zápisy z Apolináře*. Léčebná pomůcka
- VFN (1989) *Zápisy z Apolináře*. Léčebná pomůcka